

شوقینیه‌تی تورکیا

لەبەر دەدم ئاشتىخوارى و ديموکراسى كوردا شىكت دىننېت

* نەوزادى موهەندىس *

Nawzad_mohandis@yahoo.com

* ئاشكرايە لە رۆزانى 29/6/2007دا كونگرهى گشتى رىتكخراوى ئەنتە رناسيونال لەشارى جىنچى سويسرى سازدرا، بەبەشدارى زياتر لە نويىنەرى 100 دەولەت و پارتى سىاسى لەھەممو دۇنىادا، هەر لە سەرۆك و سەرۆك و وزىزىر و وزىزىر سەرۆكى پارتى سىاسى كە ئەندامى ئەو رىتكخراوەن .

ئاشكرايە Al بە دەووم رىتكخراوى گەورەي جىهانى دادەنرىت لە رووى ژمارەي ئەندامانىيەوە لە دواي رىتكخراوى نەتە وەھىيە كەرتووھەكانەوە. ئەم رىتكخراوە ھەممو پارتىكى سىاسى لە خۆدەگرىت كە برواي بەسىن كۆچكەي (ئاشتى و ديموکراسى و عەدالەتى كۆمەلایەتى) ھەبىت و لە بەرناھى سىاسى خۆيدا بىچەسپىيەت و ھەۋى بەدىھىتانيش بىدات . يەكى لەو ئەندامانە كە بەشدارى ئەم كۆبۈنەوەيە بۇ وەفدى يەكىتى نىشتمانى كورستان بۇو وەك ئەندامى كاراى-رىتكخراوەكە بە سەرۆكىيەتى بەریز "مام جەلال" وەفدى ھاورىقى لە بەریز "مەسعود بەرزانى" سەرۆكى ھەريم و مەكتەبى سىاسى ھەر دولا و چەند كەسايەتىيەكى عىراقىش .

ئامادەبۇنى بەریز "مام جەلال" ھەم وەك سەرۆكى كۆمارى عىراق و ھەم وەك سكرتىري گشتى "ى.ن.ك" بەھەممو سەنگ و قورسايى و مىزۇو خەباتى لەو پىتناوەدا، ھىتنىدى دى گەنگى كۆبۈنەوەكەو ئامادەبۇنىانى زىاد كرد . بەریز "مام جەلال" لە دوو ووتارى كەردنەوە كۆتايى كۆنگرهكەدا باسى دورودرىزى ئاشتى و پىكەوە ژيان ديموکراسىيەت و بارودۇخى عىراق و كورستانى كرد، جەختى لە سەر پىكەوە ژيان و ئاشتى و تەبايى ھەممو گەلانى ناوجەكەي كرددوھ دوور لە بەكارھىنانى ھيزۇ توندو تىزىو ئىرهاپ .

ئەم وتانەي بەریز "مام جەلال" بونە مايەي خۇشحالى و پەسەندىرىن و چەپلەریزان و ھەستانە سەرپىي سەرجەم ئامادەبۇان و ھەموانىش پشتىگىريان لەكارو كرددوھ و ھەلۋىستى كورد كرددوھ لەم قۇناغە ناسكەدا .

بەتەنیا سايىن (دىننېس بايكال) سەرۆكى پارتى گەلى كۆمارى توركىا نەبىت، كە بەگىانىكى شوقينى و كورت بىنى و دوور لە ھەممو ھەلسوكەوتىكى ليپرسراوانە سۆسيالىيستانە نازەزايى دەربىرى و چووه دەرەوەي ھۆلەكە لە كاتى خويىندەوەي و تەكانى بەریزان "مام جەلال" و "كاڭ مسعود"دا . و ھەر ئەمەش وايىركد كە سەرجەم ئامادەبۇان نازەزايى دەربىرن و ئاگادارىشى بەنەوە كە ئەو ھەلسو كەوت و مامەلە ناشارستانىيە لە قازانچى توركىيادا نىيە .

ئەم ھەلۋىستە شوقينى و دەمارگىرى و تورانىيە دىننېس بايكال ئەو راستىيە دەردهخات كە تاكو ئىستاش توركىا و سەرکرەكەن بە ئىسلامى و عىلمانى و توندرە و مىانزەوەو بروايان بە ئاشتى و پىكەوە ژيان و مافى چارەنوسى گەلان نىيە بەتايىھەتىش گەلى كورد . ئەوان لە ئىستاشدا بەرۋەجىھەتى سەرەممى سولتانەكانى عوسمانى و كەمالەكان كاردەكەن و خۆيان بە ميرانڭرى عوسمانىيەكان دەزانىن و داواي خاكى ئەو ولاستانە دەكەن كە پىش لە سەدەيەك لە ڈىزىر دەسەلاتى ئىپپراتورىھەتى عوسمانىدا بون وەك ويلايەتى موصىل سەرکرەكەن توركىيائ ئىستا ھەدوا دەزانىن كە سەرەممى سالى 1923نىڭەوتىمانە لۆزانە ، نازانن كە دونيا شەپۇلۇن گۇرانى گەورەي و دىشەيى بە سەردا ھاتوه ھەر لە بوارى سىاسى و ئابورى و سەربازى و پەيوهندىيە نىيودەولتىيەكان و ... هەتىد . ئەو توركىيائە

ئه و کات و سه‌دهی بیستهم نه ماوهو به همان شیوهش کوردیش هه‌مان نه کورده بیبهش و به‌شخوار او دابه‌شکراو و بئپشت و په‌نایه‌ی جاران نه ماوهو مه‌سنه‌له‌ی کوردیش وەک جاران بچوکو فه‌تیس کراو نه ماوه که تورکیا و ناحه‌زانی کورد ریگه‌ی چاره‌سەرکردن لیبگرن بەشەر و توندو تیزی و هەوەشەو کورده‌شە .

کورد له ئیستادا له هەموو دونیا و ناوچه‌کە به‌گشتی و له عیراقدا به‌تایه‌تى دەنگو وەنگى بینراوهو له هەموو ھاوکیشه و گۆرانکاریه‌کاندا حسابی بۆ دەکریت وەک گەلیکی ئازادو زیندوو ئاشتیخواز .

ئەم کۆنگرەیه جاریکی تر سەلماندیه‌وە که کورد بى پشتپەناو بیکەس نه ماوه‌تەوە تا تورکه شوقینى و توارانیه‌کان به‌ئاره‌زوی خۇیان دەنگو وەنگى كپ و بىرىنەوە .

ھە ئۆیستى SI بۆ بەریز "مام جەلال" و کورد نامەیه‌کى به‌ھیزە بۆسەرانى تورکیا و سوپاکى و بۆ هەموو ناحه‌زانى ترى کورد کە بۆیان نىيە بەشەر و توندو تیزی کورد بچەوسىنەوە، و دونیا و ھیزە گەورەکان له ئەوروپاو ئەمەریکادا ریگەيان پى نادەن .

ھەر بۆیە له دواى ئەم کۆنگرەیه‌وە ھەقە سەرانى تورکیا عاقلانەتر و مەنتیقانەتر ھەلسو کەوت و مامەلە لە گەل کوردو مەسەلەو سەركەدایەتیه‌کەيدا بکەن وەک دیفاکتو، چونکە دوور له ئاشتى و پىكەوە ژیان و تەبایى ھىچ لايەکيان سوودمەن نابن، بۆیە پیویست دەکات مەسەلەی پەکەکەو دراوسىيەتى و کارى ھاوبەش له نیوان تورکیا و ھەريمى کوردستاندا لە سەر بنچىنەی رېزگرتن له سنورەکان و بىريارە نیودەولەتیه‌کان بىت و بەشیوارى سیاسى و دیپلوماسى گفتگۆیان له باردوه بکریت نەک به‌ھەوەشەو ھیرشى سەربازى و ... ھەندى، بە پىچەوانەوە تورکیا گەلی تورک دەخەنە گىزلاپىكەوە کە دەرچۈونىان سانا نابىت، چونکە ئەوان له ئیستادا تەنیا بەو کارەيان دىرى کورد نىن بە لىکۆ دىرى بىنەماي رېتكخراویتى گەورە سیاسىشىن له دونیادا، چونکە کوردو (ى.ن.ك.) ئەندامى کاراى ئەو رېتكخراوەن، و ئەم ھە ئۆیست و پشتگىریه‌ی SI له کوردو "مام جەلال" سەرتاپ ئەو ھە ئۆیستەتى ھە دەنگى تورکیا . "مام جەلال" بەم ھە ئۆیستە نەرمونیان و ژىرو ئاشتیخوا و ديموكراسىانە توانى سەركەوتتىكى گەورە بە دەست بەھىنەت و شوقىنەت و توارانیه‌تى تورکیا شىكت پىبەننەت .